

OBČASNÍK

ČLOVĚK V TÍSNI

PLZEŇ

SLOVO ÚVODEM

Vážený čtenáři,

od posledního vydání občasníku plzeňské pobočky společnosti Člověk v tísni uběhl půlrok. Co se týče naší každodenní práce, o níž Vám opět přinášíme selektivní zprávu, mnoho se nezměnilo. Změnily se ale její podmínky. Očekávali jsme, že finanční realita prvního pololetí roku 2016 nás donutí služby omezit, což se také stalo. Nejvíce byl postižen terénní program působící na většině území kraje. Plzeňský kraj na jeho financování od ministerstva ob-

držel pouze polovinu prostředků, které jsou zapotřebí. Narůstá proto počet lidí, kterým nemůžeme v jejich těžké situaci vycházet vstříc tak rychle, jak by si představovali, nebo jak to jejich situace vyžaduje. Pro druhé pololetí a následující dva roky našli pracovníci krajského úřadu řešení. Hledáme proto několik pracovníků, kteří naše služby opět posílí. Svoji práci zaměřenou na vzdělávání dětí již druhým rokem financujeme převážně z vlastních zdrojů. Skrývají se za nimi dárci a desítky obětavých dobrovolníků, kterým není osud znevýhodněných dětí v našem nedokonalém vzdělávacím systému lhostejný.

Na finanční závislost a nedostatečnost jsme zvyklí, neoddělitelně patří k provozu neziskových organizací. S rozpaky, a přeci jen

i s překvapením, sledujeme posouvající se atmosféru v části společnosti. Zesílily hlasy, kterým vadí symbolická i úplně konkrétní podpora lidem v nesnázích, ať již se jedná o humanitární a válečné utečence nebo právě zmíněné děti s různými hendikepy. Už samotná představa jejich blízkosti, ve škole nebo v sousedství, je vnímána jako nebezpečí. A s nimi i organizace, které se snaží pomoci. Čeká nás možná ještě více práce a starosti s tím, jak neznalost nebo manipulaci od skutečných rizik dobře odlišit, vyhnout se rozdělení společnosti a násilí, které by mohly způsobit větší ztráty schopnosti rozumného a kritického uvažování a uzavření dalších srdcí.

Přečtěte si, čím se zabýváme!

Aleš Kavalír, ředitel pobočky

SEDMILETÍ DLUŽNÍCI

Dítě se v sedmi letech zadluhuje. Jako dospělý dostává obsílku od exekutora a vydělává na splátky svého dluhu z dětství. Pokud máte pocit, že jde o citaci ze sci-fi románu autora kritizujícího kapitalismus, pak se pletete. Jde o praxi uplatňovanou v současnosti v ČR, za kterou kritizujeme např. Plzeňské městské dopravní podniky (PMDP) a rozhodovací praxi soudů.

Vše má jednoduchý scénář. Dítě jede bez jízdenky, chytne jej revizor a následně nezaplatí pokutu. Je celkem jedno, zda proto, že o ní rodičům neřeklo, nebo z jiného důvodu. Souzení důvodů podle nás jen odpoutává pozornost od podstaty. „Následuje mašinerie, na konci které je v době osmnáctin dítěte exekuce a velký dluh. Ten dopravce, resp. exekutor vymáhá na plnoletém,“ vysvětluje Vlastimila Feistingerová, naše dluhová poradkyně. Odpovědnost rodiče za dítě a tedy i jeho dluhy jde z nepochopitelných důvodů stranou. Dítě přitom nemá vlastní majetek a nemůže o zaplacení vůbec roz-

hodovat. Celá věc podle nás není v souladu s ústavním pořádkem.

V nedávné době jsme se setkali s případem jednadvacetileté slečny. Bez jízdenky jela ve svých sedmi letech. Nyní, když je v rámci studijního programu při vysokoškolském studiu v zahraničí, na ní dorazila exekuce a byly jí zabaveny veškeré finanční prostředky z bankovního účtu. Celé věci vůbec nerozuměla. Na pokutu si pamatovala jen matně a měla celou věc za uzavřenou. V době, kdy jako dítě dostala pokutu, se její rodiče rozváděli. Období bylo plné zmatků a i přes domluvu s jedním z rodinných příslušníků nebyla pokuta uhrzena. „Po rozvodu rodičů následovalo stěhování a případná pošta související s vymáháním dluhu tak chodila na jinou adresu,“ uvádí další z komplikací případu Vlastimila Feistingerová.

Aktuálně je na mladé ženě v této souvislosti exekučně vymáháno zhruba patnáct tisíc korun. „Má obstaraný účet exekutorem. Vzhledem k tomu, že aktuálně studuje

v zahraničí, je bez větších příjmů. Je to pro ni velmi zoufalá situace. Její matka nemá na uhrazení dluhu dost peněz a uvažovala již o půjčce,“ poznamenává Feistingerová a doplňuje, že je dobré se zamyslet i nad dalšími souvislostmi celé záležitosti. Není dost dobře možné (jednoduché) splácet desítky tisíc během studia ani příjemně začínat pracovní kariéru s vidinou několika let splátek, nemluvě o komplikacích např. při získání půjčky na bydlení. To vše se děje kvůli tomu, že jako sedmiletá nezaplatila jízdenku v hodnotě šest korun!

V naší praxi se setkáváme s tím, že život řady lidí nejede vždy jen podle plánu přímého jak tramvajové koleje a přesného jak jízdní řád, ale přináší řadu komplikací. Ředitel PMDP reagoval na jeden z našich výstupů tak, že je přeci normální pokuty platit a „normální“ rodina to zvládne bez problémů. Nevíme přesně, co spojení normální rodina přesně znamená. Víme ale celkem jistě, že zatěžovat děti dluhy normální není.

DĚKUJEME NAŠIM DOBROVOLNÍKŮM!

V tomto školním roce nám v Plzeňském kraji pomáhalo celkem dvacet pět dobrovolníků. „Zapojeni byli zejména do individuálního doučování, během kterého docházejí za dítětem domů a probírají s ním školní látku. Někteří z nich ale s dítětem trávili i volný čas mimo doučování a chodili s ním třeba do kina,“ upřesňuje Jitka Kylišová, koordinátorka našich služeb, a dodává, že byli dobrovolníci zapojeni do práce s třicítkou dětí.

Jedním z nich byla patnáctiletá Aneta, které pomáháme se zvládnutím školní látky již čtvrtým rokem. I díky pomoci dobrovolníků učivo druhého stupně zvládala a na začátku tohoto roku ji tak čekalo rozhodnutí, na jakou střední školu se přihlásí.

Stejně jako řada jejích vrstevníků neměla dívka ve výběru školy úplně jasno. „Nejprve jsme společně s Anetou a její matkou prošly seznam středních škol a bavily jsme se o možném uplatnění, ale i o náročnosti a podobě přijímacího řízení a možnostech dojíždění do školy v jiném městě,“ popisuje začátky rozhodování o budoucím studiu Anna Becková, pracovnice našeho programu podpory vzdělávání.

Dívka si nakonec vybrala dvě střední školy, kam podala přihlášku na maturitní obory. „Anetě jsem přinesla vzorové testy přijímaček a společně s dobrovolnicí jsme domluvily plán přípravy na zkoušky. Doučování bylo hodně intenzivní,“ uvádí Anna Becková. Ta pomáhala rodičům i s dalšími administrativními formalitami spojenými s přijímacím řízením.

A pak přišla důležitá životní zkouška. „První zkoušky nedopadly nejlépe. Aneta sice splnila podmínky přijetí, ale vzhledem k vysokému počtu uchazečů nebyla přijata. Aneta ale více chtěla na druhou školu a tam se přijímačky povedly,“ raduje se z výsledku Anna Becková. V rámci našeho programu Anetě pomáháme i nadále a chceme ji podporovat i na střední škole.

S jedním dítětem pracuje mnohdy v průběhu let více dobrovolníků a podobný výsledek své práce tak nemusí vidět. Bez jejich podpory by se však podobné příběhy neodehrály. „Příklad Anety nám dokazuje, že dlouhodobá práce s mladými lidmi je přínosná. Za dobrovolnickou podporu jsme moc rádi a všem dobrovolníkům děkujeme!“ uzavírá Jitka Kylišová.

JEDEN SVĚT NAVŠTÍVILO DVA TISÍCE DIVÁKŮ

Letošní ročník plzeňské části festivalu Jeden svět navštívilo na dva tisíce diváků. „Několik projekcí bylo zcela vyprodáno. Divácký zájem nás každoročně těší a jsme rádi, že se lidé v Plzni zajímají o důležitá společenská témata,“ poznamenává Aleš Kavalír, ředitel regionální pobočky.

Divákům nabízíme prostor k přemýšlení o tématech jednotlivých filmů v rámci diváckých debat se zajímavými hosty. Letos jsme připravili navíc i dvě samostatné panelové debaty, které se vztahovaly k hlavnímu letošnímu tématu „Hledání domova“. První debata se zaměřila na migraci. „V druhé jsme si povídali o možnostech zajištění bydlení pro chudé lidi. Do debaty přijal pozvání i Vít Lesák, ředitel Platformy pro sociální bydlení. Pozornost jsme zaměřili zejména na Brno. Jde o první město u nás, které se rozhodlo vzít v potaz zahraniční zkušenosti a začít opouštět zažité přístupy, které nefungují,“ popisuje Aleš Kavalír. V rámci festivalu jsme také uspořádali více jak dvacet projekcí pro školy a další doprovodný program – dvě výstavy a koncert skupiny Allstar Refjúdží band.

Každoročně jsou součástí festivalu i dopolední projekce pro školy. „Pedagogové však nemusí využívat pouze nabídky v rámci festivalového týdne, oživit výuku dokumentárním filmem mohou po celý rok díky našemu programu Jeden svět na školách,“ upozorňuje Aleš Kavalír. Čekat na další ročník ale nemusí ani dospělí příznivci filmových dokumentů, plzeňským divákům je nabízíme i mimo festival. V červnu jsme tak promítali výběr českých dokumentů nominovaných na Cenu Pavla Kouteckého. Na podzim nás čekají projekce filmů z programu Promítej i ty!. „V jeho rámci se kdokoli z nás může stát promítačem a pro přátele uspořádat projekci filmu na svém pracovišti, v oblíbené restauraci nebo i doma v obýváku – půjčení filmů je zdarma,“ uzavírá Aleš Kavalír.

PALEC DOLŮ

Domažliční radní předvádí nevidaný veletoč. Po dvou letech, kdy ve městě platí vyhláška zakazující provoz heren, nyní přemýšlejí o vzniku kasina v budově patřící městu. Sociální dopady provozu hazardu na Chodsku zřejmě v mezičase pominuly. Domažlický starosta místnímu deníku v této souvislosti poskytl vyjádření, ve kterém uvádí, že pro kasino by se dal využít „nádherný reprezentativní dům“ přímo na náměstí Míru. Kromě služeb Diakonie ČCE v budově nyní najdete i naše služby – mimo jiné dluhové poradenství.

PALEC NAHORU

Chtěli bychom poděkovat panu Jaromírovi Kolářovi, řediteli SOŠ a SOU Sušice. I díky jeho angažovanosti může jedna ze studentek školy pokračovat ve studiu maturitního oboru. Studentka je ze tří dětí, její matka má jen částečný invalidní důchod a je rozvedená. Dohromady má rodina měsíční příjem kolem jedenácti tisíc korun. Matka tak má dlouhodobé finanční potíže, které řeší s naší poradkyní. Na zaplacení nákladů spojených se studiem dcery rodině přestaly zbývat peníze. Kolegyně matce navrhla využít dotační program ministerstva školství na podporu sociálně znevýhodněných studentů. Celá věc měla ale háček – vše se začalo řešit na poslední chvíli a na podání žádosti zbývalo jen pár dnů. Právě díky ochotě a aktivnímu přístupu ředitele školy se termín podařilo stihnout. To by nebylo možné, kdyby se případu nevěnoval i ve svém volném čase.

S DĚTMI Z NÝŘAN HRAJEME DIVADLO

V rámci programu podpory vzdělávání se nesnažíme pomáhat dětem jen se školním prospěchem, ale podporovat i jejich další rozvoj. Společně jezdíme na výlety, chodíme na kulturní akce a sbíráme nejrůznější zážitky. S nýřanskými dětmi jsme začali hrát divadlo a máme za sebou první vystoupení - dětský soubor Small crew se představil mimo jiné na zahájení festivalu Jeden svět v Plzni. Nabízíme rozhovor s Miroslavou Nováčkovou, která přibližuje práci v nýřanském školním klubu i vznik divadelního představení.

V čem spočívá program podpory vzdělávání?

V rámci programu se snažíme pomáhat dětem, které nemají z nejrůznějších důvodů stejné šance jako ostatní děti. Vedle školní přípravy jim pomáháme získávat i další dovednosti a kompetence. Program zahrnuje individuální doučování a skupinové aktivity, například v Nýřanech provozujeme školní klub. Na našich aktivitách se podílejí dobrovolníci, které stále intenzivně sháníme. Zrovna v Nýřanech bychom je potřebovali jako sůl!

Jak provoz takového klubu vypadá?

Scházíme se pravidelně jednou za týden na dvě hodiny. Je bezva, že nám vychází vstříc nýřanská základní škola a klub zde může probíhat.

Stěžejní je pomoc dětem se školní látkou, s dětmi se učíme. Možná to někoho překvapí, ale děti jsou zpravidla z úkolů a učení hodně nadšené. Snažím se sledovat, jakou látku které dítě zrovna probírá, a na základě toho připravuji pracovní listy, které pak děti vyplňují. Každé dítě má své desky, kde najde opravenou práci z minulého klubu a nové úkoly. Projdeme společně chyby, které dítě udělalo a poté pracuje každý samostatně, snažím se věnovat postupně jednotlivě všem dětem, zvláště těm, které potřebují se zadanými úkoly a látkou pomoci. Do každého programu se snažím zařadit i fyzickou aktivitu, nějaký čas máme i na zamyšlení se a popovídání si o různých tématech. V rámci debat se učíme úplně obyčejné věci - neskákat si do řeči, dávat pozor, respektovat názory ostatních.

Pro mě osobně je na školním klubu hodně důležité, že se setkávají děti různého věku, holky a kluci dohromady. Tráví spolu čas a získávají tak nové dovednosti a sociální zkušenosti. Jde o dovednosti, které jiné děti získávají v rámci nejrůznějších volnočasových kroužků. Ty jsou často pro děti našich klientů z finančních i jiných důvodů nedostupné.

Největší radost mi dělá, když u dětí vidím posun. Jsou to věci, které mohou být považovány za samozřejmost, ale já vím, že to úplná samozřejmost není. Do klubu například začala na podzim chodit holčička, která nyní navštěvuje druhou třídu. Ze začátku se vůbec neprojevovala, nekomunikovala přede všemi, nezapojovala se do aktivit. Postupně se to týden po týdnu lepšilo a teď už je na ní vidět, jak se společně s ostatními raduje, normálně se se všemi a přede všemi baví a nebojí se zapojit do aktivit.

Jak se zrodil divadelní spolek Small crew?

V létě samy děti přišly s představením, které secvičily podle jedné pohádky, a chtěly ho zahrát před rodiči. Následně jsme se rozhodli, samozřejmě s jejich souhlasem, zkusit s nimi divadlo systematictěji, s prvky dramatické výchovy. Musím přiznat, že po prvních hodinách věnovaných divadlu se mi zdálo hodně nereálné, aby se nám povedlo nazkoušet divadelní představení. Nebyla moc znát kreativita a představivost, jak by to divadlo vlastně mohlo vypadat, jak by mohl vypadat text. Reálně se nezdálo ani to, že se děti svůj text vůbec naučí. A když si vzpomenu, jak jsme poprvé zkoušeli přehrát jednotlivé scény vzájemně před sebou - děti šeptaly, dívaly se do země, zapomínaly text - i když to se vlastně trochu děje doteď. Postupně se do toho ale zakously, hodně pomohly s finální podobou textu a celého představení, samy kreslily kulisy. Myslím, že se z nich postupně stal soubor. To se odrazilo třeba v hledání názvu souboru. Byla to celkem mela, ale nakonec jsme se dohodli na názvu, se kterým souhlasili všichni.

Na festivalu Jeden svět proběhla premiéra představení?

Představení jsme již před tím hráli pro rodiče. Samotná premiéra se uskutečnila v rámci divadelní přehlídky Plzeňský tajtrlík, kterou pořádá organizace Johan. Na přehlídce jsme se představili mezi ostatními dětskými soubory. Děti tak měly možnost vidět práci dalších souborů, které už hrají divadlo více let. Sice jsme v přehlídce nepostoupili do dalšího kola, ale už jen to, že děti mohly zahrát představení ve skutečném divadle před téměř sto diváky, považuji za velký přínos. Na to, že děti hrály v opravdovém divadle úplně poprvé a na to, jak strašně byly nervózní, se jim vystoupení moc povedlo a měly celkem úspěch. Je mi jasné, že naše představení má své mouchy a nedosahuje nějakých mimořádných uměleckých kvalit. Je ale třeba si uvědomit, jaký obrovský kus práce děti udělaly.

ROKYCANSKÁ CESTA ZPĚT K BĚŽNÉMU BYDLENÍ

Město Rokycany před necelým rokem vybuďovalo a začalo nabízet svým obyvatelům tzv. vstupní byty, které jsou určené lidem se sociálními problémy. Lidem, kteří v bytech bydlí, pomáhají mimo jiné naši terénní sociální pracovníci. A jak naše pomoc vypadá?

Nejčastější problém, který zde pomáháme řešit, je zadluženost. „Spolupracujeme se sedmi rodinami a pět z nich má dluhy. Vzhledem k tomu, většina lidí nemá dlouhodobý a stabilní příjem, nepodařilo se v žádné rodině podat insolvenční návrh, tzv. osobní bankrot. Proto řeším spíše konkrétní a jednorázové záležitosti,“ popisuje Klára Chaloupková, naše regionální pracovnice. Ta konstatuje, že čtyřem rodinám dluhy narůstají rychleji, než je stíhají splácet. „V takovém případě je těžké udělat něco proti pocitu bezvýchodnosti a řešit můžeme jen akutní problémy jako hrozby mobiliární exekucí, tedy zabavování majetku,“ uvádí Klára Chaloupková.

Při práci s rodinami také sledujeme dodržování podmínek bydlení, jako je dodržování pravidelných plateb za služby spojené s ubytováním. Řešili jsme i pracovně právní problémy spojené s nedodržováním pravidel ze strany zaměstnavatelů. Stejně jako v dalších regionech pomáháme i na Rokycansku dětem se vzděláváním. „Pokud mají děti problémy ve škole, doháníme školní látku v rámci doučování, jsme také v kontaktu s pedagogickými poradnami,“ upřesňuje Chaloupková.

Do vstupních bytů se dostávají lidé, kteří za sebou mají mnohdy velmi těžké životní zkoušky. Jednou z nich je paní, která sem přišla z azylového domu. „Do něj se dostala v důsledku debaklové životní situace. Po smrti manžela se její psychický stav zhoršil, že fakticky přestala 'fungovat'. Nechodila do práce, dostala se do dluhů a přišla o syna, který byl svěřen do péče příbuzných,“ popisuje osud jedné z obyvatelek naše sociální pracov-

nice. Životní propad se ale naštěstí zastavil. Paní již z azylového domu začala chodit do práce a daří se jí splácet dluhy. Účetní zaměstnavatele jí nedávno řekla, že se jí z platu začíná strhávat poslední uvalená exekuce. Paní si našla přítele a nyní se i s naší pomocí snaží získat syna zpět do své péče. „Aktuálně byla paní vyzvána městským úřadem, aby si zažádala o běžný nájemní byt a má velmi dobrou šanci jej získat,“ uzavírá Klára Chaloupková.

927

... tolik lidí jsme v roce 2015 podpořili v rámci našich služeb poradenství a terénní programy v Plzeňském kraji

SLAVÍME VELKORYSE

Nekupujete na Vánoce voloviny, koupili jste osla? Blíží se Vaše narozeniny, svatba anebo jiná životní událost? Ponožek už máte plnou skříň a jste přesvědčeni, že Váš život bude spokojený i bez nového toustovače? Vyřešte ostatním dilema s dárkem a pomozte lidem, kteří to potřebují - uspořádejte svojí oslavu na www.slavimevelkoryse.cz. Finanční prostředky vybrané na Vaši oslavě můžete směřovat dle Vašeho uvážení na některý z projektů naší organizace. Pomoci tak můžete lidem v Sýrii, dětem a rodinám v Kambodži, Angole i v Čechách, politickým vězňům a jejich rodinám anebo třeba festivalu Jeden svět.

Web jsme zřídili před necelým rokem. Za tu dobu se zde uskutečnilo více než 50 oslav. Jedním z nedávných oslavenců se stal populární moderátor Leoš Mareš, který slavil čtyřicáté narozeniny. Prostřednictvím jeho oslavy jsme vybrali jeden milion sto čtyřicet tisíc korun! „Vůbec jsem nevěřil, že se vybere tolik, nějakou představu jsem měl, ale v tohle jsem fakt nedoufal,“ neskrýval oslavenec po skončení akce nadšení. Na otázku, zda ho neláká použít takovou sumu na něco jiného, se jen zasmál. „Tehle nápad, oslavit narozeniny tímto stylem, pro mě přišel v pravou chvíli. A není

to tak, že bych já nedostal nic. Mám z toho obrovskou radost. A třeba přítelkyně mi samozřejmě dárek dala!“

Leoš Mareš má sám dva syny a chtěl, aby vybrané peníze pomohly dětem, které neměly v životě tolik štěstí jako ty jeho. „Taky mi teď půjde syn do školy, takže moc dobře vím, kolik co stojí. A v jednu chvíli jsem si uvědomil, že pro mě to sice problém není, ale je spousta rodin, spousta znevýhodněných dětí, které prostě takové možnosti nemají. A těm je třeba pomoci,“ vysvětloval Leoš Mareš. Peníze se rozhodl věnovat na podporu asistentů pedagogů, kterých je na českých školách nedostatek. Naše organizace díky nim vyškolí pro české školy 50 nových asistentů, minimálně 48 asistentům poskytne podporu a supervizi na jeden školní rok a pro minimálně 100 asistentů, pedagogů či ředitelů zrealizuje odborné kurzy. Kolegové také vyvinou aplikaci pro sdílení zkušeností a materiálů do výuky a vytvoříme nový rekvalifikační kurz v částečně e-learningové formě.

„Moje narozeniny byly jednorázovou akcí, ale doufám, že inspiruje desítky dalších,“ přeje si spokojený oslavenec.